

UTVISNING TREDJELANDSBORGER

En brosjyre i utlendingsrett

Jussbuss

Denne brosjyren er utgitt av rettshjelpsorganisasjonen Jussbuss. Brosjyren er sist oppdatert i oktober 2016 av Jussbuss sin utlendingsrettsgruppe.

Vi ønsker å takke de som har bidratt med verdifulle innspill til brosjyrens utforming.

Har du spørsmål eller vil du ha mer informasjon, finner du kontaktinformasjon til Jussbuss på baksiden av brosjyren.

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. INNLEDNING.....	2
2. HVA ER UTVISNING?.....	2
Hvem kan utvises?	2
3. UTVISNINGSGRUNNENE	3
Oppholdstillatelse i Norge	3
Straff i Norge	3
Straff i utlandet.....	3
4. FORHOLDSMESSIGHETSVURDERINGEN.....	5
Forholdets alvor	6
Betydningen overfor utlendingen selv	6
Betydningen overfor familien	8
Særlig om barn	8
Oppsummering	9
5. KORT OM VERN MOT RETUR.....	9
6. KORT OM SCHENGEN INFORMASJONSSYSTEM (SIS)	10
7. KORT OM UTVISNING AV EØS-BORGERE	10
OVERSIKT OVER SAKSGANGEN	11
8. SAKSGANGEN	12
Videre klagemuligheter	12
Nærmere om frister	12
Hvordan skrive en klage.....	13
9. OPPHEVELSE AV INNREISEFORBUDET.....	14
Opphevelse av innreiseforbudet til Schengen-området	14
10. KORTVARIG BESØK	14

1. INNLEDNING

Brosjyren vil ta for seg de tilfellene hvor man kan utvises fordi man er straffedømt. Tilfeller hvor man kan utvises for brudd på utlendingsloven vil ikke bli behandlet i brosjyren. I disse sakene har man krav på fri rettshjelp og kan kontakte advokat. Det vil stå i forhåndsvarselet og i vedtaket hva man er utvist for.

I brosjyren er Utlendingsdirektoratet forkortet til UDI, og Utlendingsnemnda til UNE. UDI er de som fatter vedtak. UNE er klageorganet, og har den endelige behandlingen av saken hvis man klager.

2. HVA ER UTVISNING?

Et utvisningsvedtak betyr at man må forlate landet og at man ikke kan komme tilbake i et angitt tidsrom. Dette tidsrommet er som regel 2 år, 5 år, 10 år eller varig (for alltid).

Utvising er derfor noe annet enn *bortvisning*, hvor man bare må forlate landet og ikke får et forbud mot å komme tilbake.

Utvising er også noe annet enn *utreisefristen* (se side 12). Hvis man har fått en utreisefrist må man forlate landet. Utreisefristen alene gjør ikke at man får et forbud mot å komme tilbake.

Hvem kan utvises?

Man kan ikke utvise norske statsborgere eller personer som er født i Norge og som har vært i landet siden. Hovedregelen er at man heller ikke kan utvises hvis man er vernet mot retur (se side 9).

Andre personer kan utvises hvis det finnes en utvisningsgrunn (se side 3-4). Man kan likevel ikke utvises hvis en utvisning vil være et uforholdsmessig tiltak (se side 5-8). Dette innebærer at en forholdsmessighetsvurdering kan føre til at utvisning ikke kan skje, selv om det finnes en utvisningsgrunn.

3. UTVISNINGSGRUNNENE

Tabellen på neste side viser en oversikt over de vanligste utvisningsgrunnene ved brudd på straffeloven. Man kan også utvises av andre grunner enn disse. Under følger en forklaring av tabellen.

Oppholdstillatelse i Norge

Hva man kan utvises for varierer med hvilken oppholdstillatelse man har i Norge. Når man bruker tabellen, må man ta utgangspunkt i den aktuelle oppholdstillatelsen i første kolonne, og følge raden mot høyre for å se om det er en utvisningsgrunn. Myndighetene skiller mellom tre forskjellige oppholdstillatelser:

- *Uten oppholdstillatelse:* Kan for eksempel være visum, visumfrihet eller ulovlig opphold.
- *Midlertidig oppholdstillatelse:* Tillatelse gitt av UDI for ett år eller mer. Det kan for eksempel være på grunnlag av beskyttelse, familiegjening, studier eller arbeid.
- *Permanent oppholdstillatelse:* Tidsmessig ubegrenset oppholdstillatelse. Man kan få dette etter at man har hatt midlertidige tillatelser i tre år i Norge.

Straff i Norge

Hva som er en utvisningsgrunn, vises i andre kolonne. Brudd på straffeloven kan føre til forskjellige straffereaksjoner, for eksempel ubetinget og betinget fengsel, tvungent psykisk helsevern, tvungen omsorg, forvaring eller bøter.

Med strafferammen menes hvor streng straff man *kan* få for det man har gjort, og ikke hvor streng straff man faktisk *har* fått. Det er i tillegg en tidsfrist for hvor lang tid etter straffebruddet man kan utvises. Utgangspunktet for denne fristen er etter *avsluttet* straff. Denne er angitt i tabellen. Etter utløpet av denne fristen kan man ikke utvises, med mindre UDI har sendt et forhåndsvarsel (se side 11) innen fristen.

Straff i utlandet

Man kan også utvises fra Norge på bakgrunn av noe man har blitt straffet for i utlandet. Tredje kolonne angir hva som skal til av straff i utlandet for å være en utvisningsgrunn.

Det står i dommen din hvilke paragrafer du er dømdt for.

Oppholdstillatelse i Norge	Straff i Norge	Straff i utlandet
<p>Uten oppholdstillatelse (utlendings-loven § 66)</p>	<p>Forhold som kan føre til fengselsstraff eller soning for straffbart forhold etter norsk lov</p> <p>eller brudd på straffeloven §§ 323, 326, 334, 339, 362 eller 373, eller straffeloven kapittel 18</p>	<p>Forhold som kan føre til fengselsstraff eller soning for straffbart forhold etter norsk lov</p> <p>og straffet for mindre enn 5 år siden</p>
<p>Midlertidig oppholdstillatelse (utlendings-loven § 67)</p>	<p>Strafferamme på over 1 år</p> <p>eller straffet for brudd på straffelovens §§ 182 (1), 231 (2), 237 (3), 262 (1), 263, 305, 374 1.alternativ eller 380 og straffet for mindre enn 1 år siden</p> <p>eller brudd på straffelovens §§ 168, 189 (2), 271 (1)</p> <p>eller brudd på straffelovens kapittel 18</p>	<p>Strafferamme på over 1 år</p> <p>og straffet for mindre enn 5 år siden</p>

Permanent oppholdstillatelse (utlendings-loven § 68)	Strafferamme på 2 år eller mer og straffet for mindre enn 1 år siden eller brudd på straffelovens §§ 182 (1), 231, 237 (3), 262 (1), 263, 305 eller 374 1.alternativ eller brudd på straffelovens kapittel 18	Strafferamme på 2 år eller mer og straffet for mindre enn 5 år siden
--	--	--

Se forklaring til tabellen på forrige side.

4. FORHOLDSMESSIGHETSVURDERINGEN

Hvis det finnes en utvisningsgrunn (se side 3-4), vil det bli vurdert om en utvisning er forholdsmessig. Det er ikke lov til å utvise noen hvis det er uforholdsmessig overfor utlendingen selv eller de nærmeste familiemedlemmene. Dette betyr at det skal være en balanse mellom utvisningsgrunnen og hvordan en utvisning vil ramme den som vurderes utvist, og hans eller hennes familie. Utvisningen må også holde seg innenfor rammene av Den Europeiske menneskerettskonvensjonens artikkel 8.

I forholdsmessighetsvurderingen vil derfor forholdets alvor, altså alvorligheten av den straffbare handlingen, veies opp mot hvilken betydning en utvisning vil få overfor utlendingen selv og eventuell familie. Vurderingen tar utgangspunkt i tre momenter: Forholdets alvor, betydningen overfor utlendingen selv og betydningen overfor familien.

Under følger en mer detaljert beskrivelse av momenter som kan ha betydning for vurderingen. Listen nedenfor viser bare noen av momentene som kan være relevante.

Forholdets alvor

Her vurderes det hvor alvorlig lovbruddet anses å være ut ifra forholdene i saken. Jo mer alvorlig lovbruddet anses, jo mer skal det til før et utvisningsvedtak anses uforholdsmessig. Blant annet vil dette bli vurdert:

- *Strafferammen*: Hvor streng straff man kunne fått for det man har gjort, ikke hvor streng straff man faktisk har fått. Strafferammen viser hvor alvorlig myndighetene anser typen handling for å være.

- *Faktisk utmålt straff*: Hvor streng straff man faktisk har fått. Om straffetiden er liten i forhold til strafferammen vil dette tilsi at man ikke anser handlingene som så grove, slik at forholdet kan anses mindre alvorlig.

- *Tidligere straffbare forhold*: Om man tidligere har gjort noe kriminelt, vil man kunne trekke dette inn i vurderingen.

- *Nye straffbare forhold*: Hvis man har begått nye kriminelle handlinger etter forhåndsvarselet om utvisning, kan også dette trekkes inn i vurderingen. Har man derimot *ikke* begått nye straffbare handlinger, vil man kunne vise til at man har endret seg, og at faren for nye lovbrudd anses mindre. Dette kan tale for at behovet for å utvise er mindre.

- *Gjentakelsesfare eller positiv utvikling*: Hvis det er fare for at man bryter loven på nytt, kan det virke inn i vurderingen av om forholdet anses alvorlig. Hvis man har gjort noe med de tingene som bidro til lovbruddet, for eksempel ved å bryte med et kriminelt miljø, gå på skole eller bli rusfri, bør man trekke frem dette. Dette kan tyde på at man ønsker å endre oppførsel, og kan dermed tale for at forholdet ikke vil gjenta seg. Behovet for å utvise vil da være mindre.

- *Skjerpende eller formildende omstendigheter*: Dette viser til de konkrete forholdene i saken og vil være de samme som de skjerpende eller formildende omstendighetene i straffesaken. Disse vil være omtalt i dommen man har fått.

Betydningen overfor utlendingen selv

Vurderingen tar utgangspunkt i hvor stor tilknytning den som vurderes utvist har til Norge, og hvor stor tilknytningen han eller hun har til hjemlandet. Blant annet vil dette bli vurdert:

- *Alder når man kom til Norge:* Jo yngre man var da man kom til Norge, jo større tilknytning vil man anses for å ha til landet. Dette kan gjøre at man står sterkere i forholdsmessighetsvurderingen.
- *Hvor lenge man har vært her med tillatelse:* Hvis man har vært i Norge i mange år, tilsier dette at man har en stor tilknytning til landet. Det skal i så fall mer til for å utvise.
- *I hvor stor grad man har deltatt i samfunnet:* Om man har gått på skole i Norge, jobbet, lært seg norsk og skapt et sosialt nettverk, tilsier dette at man er integrert og har en større tilknytning til Norge. Dette kan tilsi at det skal mer til for å utvise.
- *Familie:* Om man har familie, ektefelle, samboer eller barn i Norge, vil dette gjøre at man i utgangspunktet har en sterk tilknytning til landet. Hvor sterk denne tilknytningen er, vil bero på hvor lenge man har bodd sammen med familien, og hvor mye kontakt man har. Hvis man har barn, vil det vurderes om man har foreldreansvar, hvor lenge man har bodd sammen med barnet, og hvis man ikke bor sammen, hvor mye samvær man har. Jo sterkere tilknytning man har, jo mer skal det til for å utvises.
- *På hvilket tidspunkt familien ble etablert:* Hvis familien ble etablert før den straffbare handlingen, vil man ha en forventning om å fortsette familielivet i Norge. Dette kan gjøre at man står sterkere i forholdsmessighetsvurderingen.
- *Avveining mot tilknytning til hjemlandet:* Den tilknytningen man har til Norge vil bli avveid mot tilknytningen man har til hjemlandet. Et utgangspunkt vil være hvor lenge man har vært borte fra hjemlandet. Selv om man har vært borte lenge, kan man anses å ha tilknytning til hjemlandet hvis man har reist dit mye, har familie og slektninger der, snakker språket godt eller har tatt utdannelsen sin der. Hvis man ikke har noen tilknytning til hjemlandet, bør man gjøre myndighetene klar over dette.
- *Mulighet for å komme tilbake til Norge:* Hvis man skal tilbake til Norge etter å ha vært utvist, må man ha et grunnlag for å søke om å være her. I noen tilfeller kan dette være vanskelig. Hvis man ikke kan komme tilbake til Norge, vil et tidsbegrenset utvisningsvedtak i praksis være for alltid, og en familie vil ikke kunne bli gjenforent. Hvis man mangler et grunnlag for å komme tilbake til Norge senere, må man gjøre myndighetene klar over dette.

Betydningen overfor familien

Hvis man blir utvist, vil familien kunne bli splittet. Hensynet til familien er noe som skal vektlegges i vurderingen av om det er lovlig å utvise. Blant annet vil dette bli vurdert:

- *Hvor mye kontakt man har med familien i Norge:* Jo mer kontakt man har, jo verre vil det være for familien å miste kontakten ved at et familiemedlem blir utvist. Her vil det blant annet vurderes om man fortsatt er sammen med en ektefelle eller samboer. Dersom man har barn, vil det vurderes om man bor sammen med barnet, om man har foreldreansvar, om man har delt omsorg med den andre forelderen, og om man har mye samvær med barnet hvis man ikke bor sammen. Jo mer kontakt, jo mer skal til for at man utvises.

- *Mulighet for å fortsette familielivet i den utvistes hjemland:* Her vil det blant annet vurderes hvilken tilknytning familien har til hjemlandet. Man ser på om familien er fra samme land, om ektefelle eller barn har vært på besøk i landet, om de kjenner kulturen eller kan språket, barnas alder og om de har hatt skolegang i Norge. Det er viktig å informere utlendingsmyndighetene om hva som gjør at det er vanskelig for familien å flytte til den utvistes hjemland.

- *Familiens helsetilstand:* Noen ganger er det sykdom eller andre helseforhold som gjør at familien er avhengig av å være sammen. Det kan være barn som har spesielle behov, eller foreldre som ikke kan ta vare på barnet eller barna alene. Det er viktig at informasjon om dette gis til utlendingsmyndighetene, slik at de tar dette med i vurderingen.

- *Mulighet for å komme tilbake til Norge:* Også for familien vil det være viktig om det er mulig for den utviste å komme tilbake til Norge igjen, eller om en tidsbegrenset utvisning i praksis vil bli varig. Hvis man ser at det vil bli umulig å søke om oppholdstillatelse i Norge senere, kan dette tilsi at å utvise er et for stort inngrep i familielivet, fordi splittelsen i praksis vil bli varig.

Særlig om barn

Barnets beste skal vurderes i alle saker som berører barn. Et barn vil være berørt hvis en av dets foreldre vurderes utvist. Det er derfor viktig at man sier ifra til utlendingsmyndighetene hvis man

har barn i Norge, og hvordan barnet berøres av et utvisningsvedtak.

Oppsummering

Siden omstendighetene er ulike i hver enkelt sak, er det vanskelig å vite utfallet av en forholdsmessighetsvurdering. De momentene vi har listet opp, er blant de som vil bli vurdert. I en klage er det viktig at man informerer om dette, og annen informasjon som man mener har betydning for saken. Det er viktig at man skaffer relevant dokumentasjon, for eksempel fødselsattest, legeerklæringer, dokumentasjon på skolegang eller arbeidserfaring og så videre. Hvis noe endrer seg under saksgangen, er det også viktig at man informerer utlendingsmyndighetene underveis. Hvis man ser i vedtaket fra UDI eller UNE at det er momenter som det ikke er blitt tatt hensyn til, bør man gjøre utlendingsmyndighetene oppmerksomme på dette. Man kan kontakte Jussbuss hvis man ønsker hjelp til å vurdere dette.

5. KORT OM VERN MOT RETUR

Hovedregelen er at man ikke kan utvises og sendes ut av landet hvis man er vernet mot retur. Man er vernet mot retur hvis man risikerer å bli sendt til et område hvor man har en velbegrunnet frykt for å bli forfulgt eller står i en reell fare for å miste livet, bli utsatt for tortur, få straff eller bli utsatt for umenneskelig eller nedverdiggende behandling. Det samme gjelder hvis myndighetene ønsker å sende noen til et sted der det er fare for at man kan bli sendt videre til et slikt område.

Dette vil være en liknende vurdering som den som gjøres i asylsaker. Det er situasjonen på det tidspunktet man er planlagt utsendt som er avgjørende.

Hvis man mener at man vil bli utsatt for slike handlinger ved retur til et område, bør man prøve å dokumentere faren for dette. Her kan det være nyttig å ta kontakt med for eksempel Amnesty International, Norsk Organisasjon for Asylsøkere (NOAS) eller FNs Høykommisær for Flyktninger (UNHCR).

6. KORT OM SCHENGEN INFORMASJONSSYSTEM (SIS)

Hvis man utvises fra Norge, vurderer utlendingsmyndighetene om man også skal innmeldes i SIS. I praksis er hovedregelen at man blir innmeldt i SIS. Ved innmelding i SIS gjelder utvisningen for alle Schengen-landene. Varigheten av utvisningen vil være den samme som det som gjelder for Norge.

Har man en oppholdstillatelse i et annet Schengen-land, er det viktig at utlendingsmyndighetene blir gjort oppmerksom på dette. Man kan risikere at tillatelsen blir trukket tilbake, men dette er en vurdering som foretas av det aktuelle landet. I disse tilfellene har man rett til å se hvilken informasjon som blir sendt fra norske myndigheter til tillatelseslandet.

Er man statsborger av et Schengen-land, kan man ikke meldes inn i SIS.

Schengen-landene er: Belgia, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Hellas, Island, Italia, Latvia, Litauen, Liechtenstein, Luxembourg, Malta, Monaco, Nederland, Norge, Polen, Portugal, Slovakia, Slovenia, Spania, Sveits, Sverige, Tsjekkia, Tyskland, Ungarn og Østerrike.

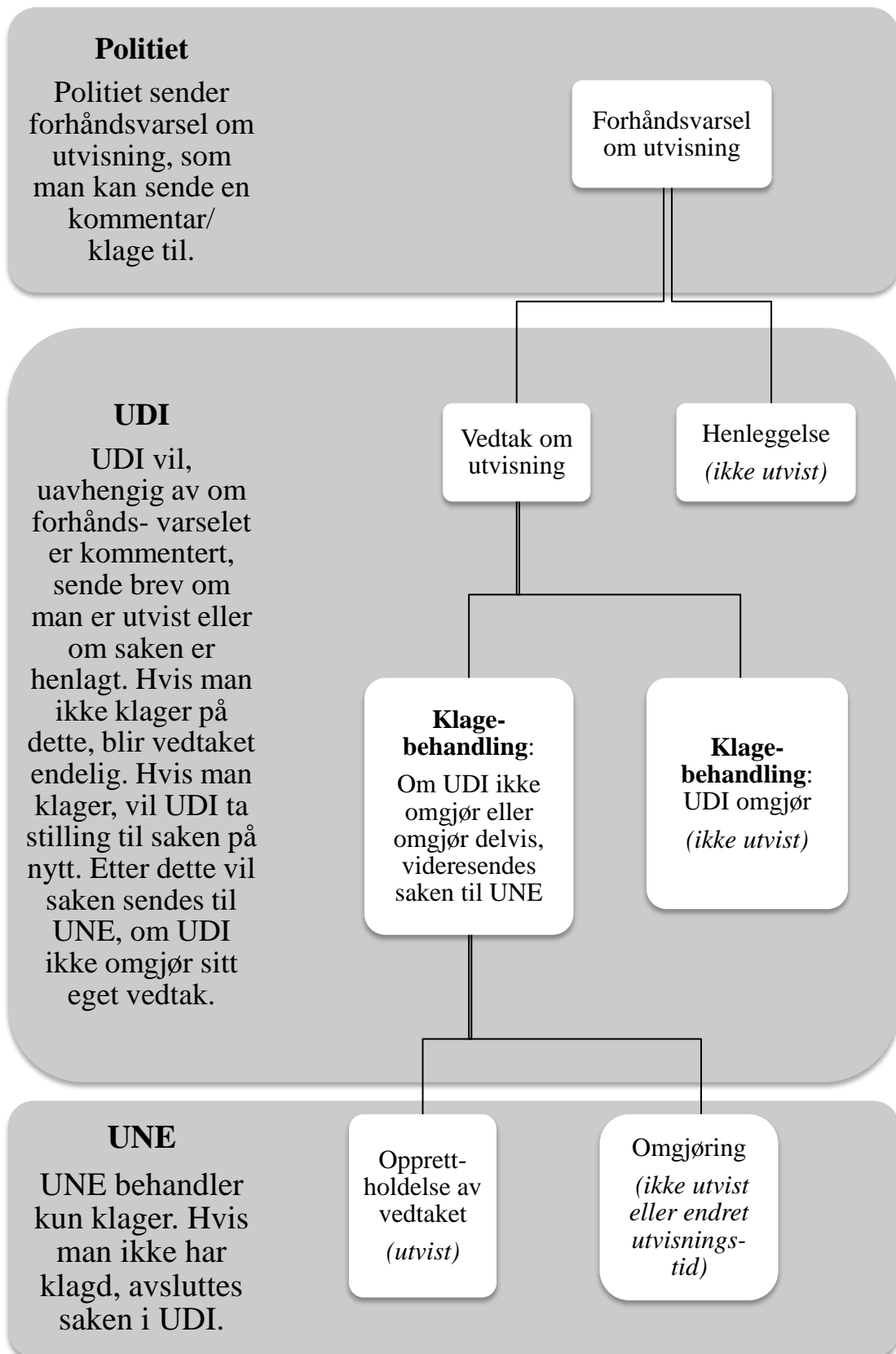
7. KORT OM UTVISNING AV EØS-BORGERE

En EØS-borger er en statsborger av et EØS-land. Det er ikke nok å ha en oppholdstillatelse i et EØS-land for å være en EØS-borger.

Det skal mer til for å utvise en EØS-borger. EØS-borgere kan bare utvises av hensyn til "offentlig orden og sikkerhet". Her vil det også foretas en forholdsmessighetsvurdering. Momentene i forholdsmessighetsvurderingen er de samme som nevnt på side 5-8 i brosjyren. Det er viktig å få disse med i en klage.

EØS-landene er: Belgia, Bulgaria, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Hellas, Irland, Island, Italia, Kroatia, Kypros, Latvia, Liechtenstein, Litauen, Luxembourg, Malta, Nederland, Norge, Polen, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spania, Storbritannia, , Sverige, Tsjekkia, Tyrkia, Tyskland, Ungarn og Østerrike.

OVERSIKT OVER SAKSGANGEN

8. SAKSGANGEN

Skjemaet på forrige side viser kort gangen i en utvisnings sak. Man vil alltid få et forhåndsvarsel før man utvises. Dette kan man sende kommentar til innen en gitt frist. Deretter vil UDI enten fatte vedtak eller henlegge saken. Hvis vedtak blir fattet, og man klager på dette vedtaket, vil UDI vurdere saken på nytt. Enten vil UDI velge ikke å utvise likevel, og man vil da få vedtak om dette. Hvis UDI derimot mener at det fortsatt er grunn til å utvise, vil vedtaket sendes til UNE. UNE fatter endelig vedtak i saken.

Videre klagemuligheter

Etter endelig vedtak fra UNE kan man ta saken til domstolene. Man kan finne en advokat på www.advokatenhjelperdeg.no.

Nærmere om frister

Frist for kommentar: Forhåndsvarselet vil inneholde en frist for å kommentere. En kommentar vil tas med i vurderingen når UDI avgjør om de vil utvise eller ikke. Veiledning om hvordan man kan skrive svar på et forhåndsvarsel, finner du bakerst i denne brosjyren.

Klagefrist: UDIs vedtak vil inneholde en klagefrist. Om man ikke klager innen fristen, medfører det at vedtaket er endelig, og at man må forlate landet. Når vedtaket er endelig, mister man muligheten til å klage.

Utreisefrist: Både vedtak fra UDI og vedtak fra UNE vil inneholde en utreisefrist. Dette er fristen for å forlate Norge. Hvis man ikke får utsatt iverksettelse (se neste punkt), vil opphold i Norge etter denne fristen være ulovlig opphold.

Frist for begjæring av utsatt iverksettelse: Denne fristen vil stå i vedtaket fra UDI. Å begjære utsatt iverksettelse betyr at man ber om å få bli i Norge til klagen er ferdig behandlet. Får man innvilget utsatt iverksettelse, kan man være i Norge til man eventuelt får en ny utreisefrist. Man vil da beholde de rettighetene man hadde fra den tidligere tillatelsen mens man venter på vedtak. Får man ikke innvilget utsatt iverksettelse, har man fortsatt plikt til å forlate landet innen utreisefristen. Man risikerer derfor ulovlig opphold

også i tidsrommet mellom utreisefristens utløp og svar på begjæring av utsatt iverksettelse.

Hvordan skrive en klage

Som tidligere nevnt kan man både kommentere forhåndsvarselet før vedtak, og klage til UDI etter at det er fattet vedtak. Under er et forslag til hvordan en klage kan se ut. Det er lurt å ta utgangspunkt i det som står på side 5-8 om forholdsmessighetsvurderingen. Man bør sende med dokumentasjon på det man forklarer, for eksempel legeerklæringer, attester fra tidligere arbeidsgivere, vigselsattest og fødselsattester. Det er også viktig at man får med referansenummeret (DUF-nummeret) i klagen. Dette nummeret vil du finne på alle brev fra UDI.

Ditt lokale politikontor

Deres adresse

Deres postnummer

Dato

Ditt navn

Din adresse

Referansenummer (DUF-nummer): 1234 56 789

KLAGE PÅ VEDTAK OM UTVISNING –BORGER AV HJEMLAND - FORNAVN-
ETTERNAVN- FØDSELSDATO

Viser til vedtak om utvisning fattet av UDI *dato*. Klagefristen ble satt til *dato*. Klagen er derfor fremmet i tide. Jeg ber også om utsatt iverksettelse av vedtaket.

Jeg vil gjerne komme med opplysninger vedrørende forholdsmessighetsvurderingen. Jeg vil be om at det tas hensyn til at:

-opplysninger om forholdets alvor

-opplysninger om betydning overfor deg selv

-opplysninger om betydningen overfor din familie

Med vennlig hilsen,

(underskrift)

Fornavn etternavn

Vedlegg 1: Tittel

Vedlegg 2: Tittel

Vedlegg...

Du må fylle ut det som er merket med *kursiv* selv.

Alle vedlegg merkes med vedleggsnummer, navn og duf-nummer.

Ta kontakt med Jussbuss hvis du ønsker mer informasjon.

9. OPPHEVELSE AV INNREISEFORBUDET

Det er mulig å søke om opphevelse av innreiseforbudet. Med «opphevelse» menes at innreiseforbudet fjernes.

Hovedregelen er at man kan søke om opphevelse 2 år etter at man reiste ut fra Norge. En EØS-borger kan søke om opphevelse 1 år etter at han reiste ut fra Norge. I søknaden må man vise til nye forhold som gjør at det er uforholdsmessig å opprettholde innreiseforbudet (se side 5). Situasjonen må være vesentlig endret etter at man ble utvist. Det er en fordel om man ikke har hatt innflytelse over disse endringene selv.

En opphevelse av innreiseforbudet er ikke det samme som å få oppholdstillatelse i Norge. Dersom man ønsker å komme tilbake til Norge må man søke om både opphevelse og om ny oppholdstillatelse.

Søknad om opphevelse av innreiseforbud må sendes fra den norske ambassaden i hjemlandet eller et annet land hvor man har lovlig oppholdstillatelse. Man må møte opp personlig på ambassaden.

Opphevelse av innreiseforbudet til Schengen-området

Det er mulig å søke om å få opphevet innreiseforbudet til Schengen-området (se side 10). Det innebærer at innmeldingen i SIS slettes, men man vil fortsatt ikke kunne reise inn til Norge. I søknaden må man vise at man har et behov for å reise til, og at man har en tilknytning til et Schengenland. Behovet og tilknytningen må dokumenteres. Søknaden sendes til de(t) Schengenland(et) man ønsker å få opphevet innreiseforbudet til.

10. KORTVARIG BESØK

En som er utvist kan søke om et kortvarig besøk 2 år etter at han reiste ut fra Norge. En EØS-borger kan søke om et kortvarig besøk 1 år etter at han reiste ut fra Norge. Det må være snakk om en spesiell hendelse, for eksempel en begravelse.